

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/6/2016
Identifikačné číslo spisu:	1011899472
Dátum vydania rozhodnutia:	07.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Marková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1011899472.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcov: 1/ FIVE X, a.s. v konkurze, so sídlom Poľnohospodárska 24, Bratislava, IČO: 31 340 831, 2/ LEMIKON LIMITED so sídlom Georgiou A, 83 Ist floor, Potamos Germasogeias, P.C. 4048, Limassol, Cyprus, zast. advokátom JUDr. Petrom Kubíkom, spoločníkom a konateľom: JUDr. Peter Kubík, advokát, s. r. o, so sídlom Staré Grunty 162, Bratislava, IČO: 47 233 931, proti žalovanému: TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a.s., so sídlom Brečtanova 1, Bratislava, IČO: 31 340 822, zast. Mgr. Alexandrou Čižmárikovou, advokátkou a konateľkou spoločnosti TORA Legal, s. r. o., so sídlom Laurinská 18, Bratislava, IČO: 36 866 326, o zdržanie sa nekalosúťažného konania, náhradu škôd a vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadosťučinenia, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Cbs/I/2011, o námietke zaujatosti vznesenej žalovaným proti sudkyni Krajského súdu v Bratislave A. B. D. takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave A. B. D. nie je v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Cbs/I/2011.

Odôvodnenie

Podaním zo dňa 15. 03. 2016, doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 16. 03. 2016 vzniesol žalovaný vo veci sp. zn. 7Cbs/I/2011 námietku zaujatosti podľa § 14 ods. 1 O. s. p. proti sudkyni Krajského súdu v Bratislave, a to A. B. D.,

členke senátu XCbs. Túto námietku žalovaný doplnil podaním zo dňa 16. 03. 2016, doručeným na súd dňa 16. 03. 2016.

V námietke zaujatosti žalovaný uviedol, že dňa 08. 03. 2016 získala jeho právna zástupkyňa vedomosť o existencii osobného vzťahu medzi členkou senátu rozhodujúceho vo veci - A. B. D. a advokátom a konateľom právneho zástupcu žalobcu v druhom rade , A. S. E.. Obaja boli študentmi Právnickej fakulty Univerzity Komenského a ukončili štúdium v roku 1995, teda s určitosťou navštevovali jeden

ročník. Na podporu tvrdenia o osobnom vzťahu A. D. s A. E., spochybňujúceho nezaujatosť členky senátu XCbs, žalovaný predložil zoznam absolventov PF UK za roky 1991-2000. Uviedol, že dve osoby, ktoré boli spolužiakmi na vysokej škole, je osobným vzťahom vytvárajúcim pomer vyvolávajúci pochybnosti o ich nezaujatosti. Vo všeobecnosti sa vzťah spolužiakov hodnotí ako blízky vzťah, často medzi takými osobami vznikajú celoživotné priateľstvá, najmä z medziľudských vzťahov budovaných na vysokej škole, i keď žalovaný má vedomosť iba o ich návšteve rovnakého ročníka a nepozná rozdelenie sudkyne A. B. D. a advokáta A. S. E. do študijných skupín, i pri zaradení do iných študijných skupín je možné predpokladať ich spoločnú účasť na seminároch z iných ako povinných predmetov, stretávanie sa pri školských, ale aj mimoškolských záujmových činnostiach a ich interakciu pri trávení voľného času počas študentského života. Uvedené skutočnosti v ňom vzbudzujú obavu, že nestrannosť jedného z členov senátu rozhodujúceho vo veci, a to A. B. D., by mohla byť narušená. Dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle objektívneho hľadiska nestrannosti je už samotná pochybnosť o tom, že status sudcu v určitej pozícii alebo jeho vzťah k účastníkom konania alebo ich právny zástupcom môže vyvolať pochybnosť niektorého z účastníkov v spore, že sudca neposkytuje garanciu nestrannosti. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 305/08, III. ÚS 16/2000, III. ÚS 24/2005 a Ústavného súdu Českej republiky 1.167/94. Záverom uviedol, že berúc do úvahy sledovanosť prejednávanej veci verejnosťou, vzhľadom na jej trvanie, rozsah, ako aj možné ekonomické dopady výsledku konania na verejné financie, je namieste obzvlášť obozretný prístup k hodnoteniu dôvodu, ktorý zakladá vylúčenie jedného člena senátu aj z hľadiska vnímania nestrannosti súdu verejnosťou, najmä, keď je prejednávaná vec pod permanentným drobnohľadom médií. Nakoľko u A. B. D. možno mať pochybnosti o jej nezaujatosti pre jej pomer k právnomu zástupcovi žalobcu v druhom rade, navrhol, aby A. B. D. bola vylúčená z konania v predmetnej veci.

K vznesenej námietke zaujatosti podala dotknutá sudkyňa A. B. D. dňa 29. 03. 2016 vyjadrenie, v ktorom uviedla, že sa necíti byť vo veci zaujatá. Právneho zástupcu žalobcu v 2. rade osobne nepozná ani z vysokoškolského štúdia, ani zo súčasnosti. Počas jej vysokoškolského štúdia v každom ročníku boli desiatky študentov, pričom nebolo možné každého spolužiaka poznať osobne a udržiavať s ním akýkoľvek kontakt. S právny zástupcom žalobcu v 2. rade sa podľa jej vedomosti osobne nikdy nestretla, nikdy ju nekontaktoval ani ako svoju spolužiačku a ani po skončení štúdia, nemá s uvedenou osobou žiaden kontakt a žiaden vzťah. Je dôvodné sa domnievať, že s uvedenou osobou len končila v poslednom ročníku vysokoškolské štúdium a má zato, že počas celého jej štúdia nemusel byť automaticky jej spolužiakom, keďže absolvovala štúdium v systéme blokov v tom čase. Ak by aj boli pravdivé skutočnosti, ktoré sa snaží naznačiť právny zástupca žalovaného v námietke zaujatosti, tak by sama podľa § 15 ods. 1 O. s. p. oznámila túto skutočnosť neodkladne predsedovi súdu. Úvahy a závery právneho zástupcu žalovaného uvádzané v námietke zaujatosti sú podľa jej názoru bez akéhokoľvek základu a nepodložené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O. s. p.) posúdil opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti a dospel k záveru, že zákonné dôvody na vylúčenie A. B. D. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Cbs/I/2011 nie sú dané.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa § 15a ods. 1 O. s. p. účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejsť a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 2 O. s. p. účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Podľa § 15a ods. 3 O. s. p. v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 15a ods. 4 O. s. p. na opakované námietky zaujatosti podané z toho istého dôvodu súd neprihliadne, ak už o nich rozhodol nadriadený súd; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 15a ods. 5 O. s. p. ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je zabezpečené právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ich účelom je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému ustanoveniami zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú.

Za skutočnosti právne významného vzťahu sudcu sú považované: 1/ vzťah k veci, v rámci tohto vzťahu by mal mať sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia

konania a rozhodnutia o veci, 2/ vzťah k účastníkom konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo čisto osobnom (negatívnom alebo pozitívnom) pomere k nim, alebo 3/ vzťah k zástupcom účastníkov konania, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedenom v bode 2/. Uvedené zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je garancia toho, aby vo veci rozhodol nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Ústavná úprava súdnej a inej právnej ochrany v Slovenskej republike garantuje obdobne vyjadrené právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v zmysle, ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v zákonom určených prípadoch na inom orgáne Slovenskej republiky, do ktorého sa tiež zahrňuje aj právo na to, aby vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi.

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Pierfachv. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva).

Nie je možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších subjektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (delcourv. Belgicko - rozsudok ESĽP). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je obvyčajne definovaná ako absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.

Judikatúra ESĽP vyžaduje, aby obava z nedostatku nestrannosti sa zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť, čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Sudcu možno preto vylúčiť z prejedania a rozhodovania veci pridelenej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujate a spravodlivo. Dôvodmi pre vylúčenie sudcu z prejednávania veci sú konkrétne skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na zabezpečenie objektivity súdneho konania a nestrannosť sudcu v konaní. K vylúčeniu sudcu nemôže viesť iba vyjadrenie o tom, že sa cíti byť zaujatým. Subjektívne hľadisko sudcu, prípadne i účastníkov konania je síce podnetom pre rozhodovanie o prípadnej zaujatosti, avšak pri rozhodovaní o tejto otázke je nutné vychádzať výlučne z objektívneho hľadiska nestrannosti, na základe ktorého možno mať s ohľadom na všetky okolnosti prípadu za to, že sudca by mohol byť zaujatý. K vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci preto môže dôjsť až vtedy, ak je bez akýchkoľvek pochybností evidentné, že napriek zákonom stanovenej povinnosti rozhodovať

nestranne a nezávisle tak konať nebude schopný (ktorá skutočnosť by v konečnom dôsledku mohla viesť vydaniu nezákonného rozhodnutia).

Nezávislosť a nestrannosť v objektívnej polohe sa na všeobecnej úrovni posudzuje z hľadiska vzťahu aj k ostatným mocenským zložkám (princíp del'by moci), z hľadiska schopnosti aktérov ovplyvniť vznik, trvanie a zánik člena súdneho orgánu. Sudcovia preto musia mať dostatočne nezávislý status, ktorý vylučuje priame alebo sprostredkované pôsobenie na jeho rozhodovaciu činnosť.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že s poukazom na § 30 Zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov má sudca pri výkone súdnictva zachovať vecný prístup za každých okolností. Svojím správaním má dbať na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. Musí mať dostatok schopnosti ovládať svoje konanie, aj sféru svojich vnútorných

citov. Súčasťou vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je teda aj schopnosť sudcu vnútorne sa vyrovnáť s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu i mimo konania ako aj s eventuálnou kritikou jeho konania, ktorá môže mať rozmanitú podobu (R 74/1998). Pokiaľ by sudca takúto schopnosť nemal, spochybňovalo by to jeho spôsobilosť vykonávať funkciu sudcu.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetná vec opätovne napadla na Krajský súd v Bratislave dňa 13. 05. 2011 po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky IMObdoV/22/2008 z 30. 11. 2010 o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podanom proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave v tejto veci pôvodne vedenej na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 29Cb/1/2000 a bola pridelená do senátu 7Cbs pod sp. zn. 7Cbs /1/2011. Tento senát podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2011 pracoval v zložení : A. A. O., predsedníčka senátu, A. C. R. a A. B. K., členky senátu. Následne po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky III.ÚS 212/2011 z 18. 10. 2011, ktorým bol zrušený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky IMObdoV/22/2008 z 30. 11. 2010 a vec bola vrátená na ďalšie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením IMObdoV/13/2011 z 19. 03. 2015 zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obo/141/2007-1236 zo 07. 08. 2008 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 29Cb/1/2000-I 117 z 01. 03. 2007 v napadnutej časti a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Vec bola

po jej vrátení na Krajský súd v Bratislave dňa 26. 06. 2015 vedená pod sp. zn. 7Cbs/1/2011. Senát krajského súdu 7Cbs pracoval podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2015 v zložení: A. A. O. - predsedníčka senátu zodpovedná za chod senátu, A. C. R. a A. B. D., členky a predsedníčky senátu (pozn. A. B. K. bol prerušený výkon funkcie sudcu od 1.januára 2012) . Totožné zloženie senátu 7Cbs platí aj pre rok 2016 (Rozvrh práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2016) Z uvedeného vyplýva, že A. B. D. je v uvedenej veci členkou senátu X Cbs.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s tvrdeniami žalobcu o zaujatosti sudkyne krajského súdu A. D. poukazuje na skutočnosť, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle ust. § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach v znení zmien a doplnkov (tiež čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednávanom prípade u sudkyne, uvedenej vo výroku tohto rozhodnutia naplnené. Nakoľko zo spisu nevyplyvajú žiadne také skutočnosti, ktoré by preukazovali opak, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prípade tejto sudkyne Krajského súdu v Bratislave nie sú dané zákonné dôvody, pre ktoré by ju bolo možné vylúčiť z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravídla motivované tým, že súd nebude konať a nerozhodne podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezáujatosti sudcu.

Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci možno až vtedy, keď je vzťah sudcu nielen tvrdený, ale skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O. s. p.

Základom pre vylúčenie sudcu môžu byť vždy len objektívne existujúce zákonné dôvody; na nepreukázané a nedoložené tvrdenia účastníka konania nemožno v konaní o námietke zaujatosti sudcu prihliadať. Najvyšší súd v danom prípade nezistil existenciu tak

závažných skutočností, ktoré by celkom zjavne bránili rozhodnúť v predmetnej veci v súlade so zákonom, nezaujate a spravodlivo. Neboli zistené žiadne skutočnosti , ktoré by mali vplyv na zabezpečenie objektivity súdneho konania a nestrannosť sudkyne A. v predmetnom konaní. Žalovaný len

tvrdí, že konajúca sudkyňa má bližší -priateľský vzťah, vzťah spolužiakov - s právnym zástupcom žalobcu, a to len z dôvodu, že vtom istom roku (1995) ukončili vysokoškolské štúdium. Táto okolnosť sama osebe nemôže byť považovaná za relevantnú z hľadiska § 14 ods. 1 O. s. p., a to nielen so zreteľom na subjektívne hľadisko, prezentované vo vyjadrení namietanej sudkyne, že nemá pomer k právnemu zástupcovi žalobcu (osobne nikdy nestretla, nikdy ju nekontaktoval ani ako svoju spolužiačku a ani po skončení štúdia, nemá s uvedenou osobou žiaden kontakt a žiaden vzťah), ale aj z objektívneho pohľadu (skutočnosť ukončenia vysokoškolského štúdia dvoch osôb v tom istom roku objektívne neznamena bez ďalšieho, že mali, či majú priateľský, či iný bližší vzťah), preto najvyšší súd vznesenej námietke zaujatosti nevyhovel a dospel k záveru, že nejednajú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalovaným spochybňovanej sudkyne krajského súdu. Preto vznesenej námietke zaujatosti nevyhovel a rozhodol tak, že A. D. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Cbs/I/2011.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.